

Een tattoo voor de dood (blog)

VILVOORDE 24/09 - Het begon in Zweden. Een paar jaar geleden las ik daar in een dagblad dat steeds meer ouderen, en dan bedoel ik heb de vierde generatie, zich laat tatoeëren. Geen kontvogel of een tribal, en ook geen sleeve of een of ander mandala. Zelfs geen naam van een geliefde of een datum maar een 'blijf-van-mijn-lijf-tatoeage'. De simpele boodschap: ik wil niet gereanimeerd worden.

En dat komt niet discreet in de lies of achterop de dij te staan maar frontaal op de borst, op de plek waar de ambulancier de AED aansluit. Elke dag krijgen 30 Belgen een hartstilstand buiten het ziekenhuis. Als ze geluk of ongeluk hebben staat er direct iemand met een automatische externe defibrillator klaar om ze weer naar het heden te schokken. Dat willen ze dus niet. Ze willen geen overlevingskansen meer.

In de lokale tatoeagewinkel, een modern helder pand met technische toestellen zoals in de bloedafnamekliniek, bevestigen ze het verhaal. Steeds vaker komen zeventig plussers een tattoo halen. Sommigen houden het bij de simpele boodschap: geen reanimatie a.u.b., andere gaan een stapje verder: "durf het niet". Nog andere laten een opgestoken vinger in rood en blauw tatoeëren met daaronder het simpele nee.

Op de spoedafdeling van het ziekenhuis wil men niet bevestigen noch ontkennen, maar de lokale brandweerlui zijn ermee bekend. Een van hen toont zijn eigen tattoo, op de linkerbovenarm: Laat me gerust.

En het gaat verder: niet alleen reanimatie wordt geweigerd, ook opname in een tehuis –waar je na zo'n spoedingreep wel eens wil terechtkomen- wordt geweigerd. Een wilsverklaring volstaat dus niet, een Leifkaart? Een penning rond de hals? Het lijkt op een Christoffel? De helft van de zorgverleners weet niet eens wat dat is. Een door ons ondervraagde arts heeft er al kennis van genomen maar of hij er rekening mee houdt laat hij in het middens. "De kans dat iemand op het laatste moment van mening verandert is groot." De klassieke argumenten. Een christelijke vriend ziet het alsof je dan ten dode bent opgeschreven.

Voor de tatoeëerder is de opdracht niet eenvoudig: een oude huis is teer, dunner, de inkt gaat makkelijk uitlopen. Hij moet ook opletten dat de letters niet te dicht of te ver uit elkaar gaan staan, want de huid gaat rimpelen.

Voor een klant in de stoel is het routine: "Ik liet ooit eerst mijn wenkbrauwen doen, dat was in een duur salon in de hoofdstad. Niemand heeft er ooit wat over gezegd. Daarna liet ik mijn lippen botoxen en stiften. Dat was heftig. En nu de laatste boodschap. " Ze was ooit bejaardenverzorgster. Ze heeft genoeg gezien hoe erg het er in het rusthuis aan toe gaat. Niets te klagen over de kwaliteit van de zorg, maar de sfeer, de burens, dat eeuwige bezoek.

En dan: Of er een vlinder bij kan. Zo'n kleintje. Niet in de schaamstreek. Voor dezelfde prijs gaat hij wat verder onder het sleutelbeen. Het gaat allemaal tegen kostprijs. De tatoeëerder ziet het als een maatschappelijke taak. "En het draagt bij tot de reputatie van de zaak. De ouderen vertellen het aan elkaar. De herfst wordt het drukste seizoen: "zij zien elkaar bij het zwembad, op de cruise, ze praten erover alsof het een nieuw juweel is.

In Nederland wordt de tatoeage 'Niet reanimeren' reeds officieel erkend als een schriftelijke wilsbeschikking en heeft dus dezelfde waarde als een penning. Ambulancezorg Nederland heeft dit ook in haar protocol opgenomen: 'Cruciaal is dat een verklaring altijd te herleiden is de verklaring uitte. Dit zijn alle verschillende vormen: een verklaring op papier, een penning van een tatoeage.'

In België moet de discussie nog beginnen.

Ik denk dat ik een goed plekje ga zoeken.

Marc van Impe is beroepsjournalist sinds 47 jaar, controversialist, teleoloog en Senior Writer voor MediQuality. Hij is ook voorzitter van het Vlaams Instituut voor Journalistiek. Hij schrijft over de evolutie van het gezondheidsbeleid in binnen- en buitenland. Zijn artikels weerspiegelen zijn persoonlijke mening en vallen onder zijn verantwoordelijkheid. Eerder was hij onder meer hoofdredacteur bij MediPlanet, de Huisarts en Harvard Business Review België. Als bevoorrecht observator werpt hij regelmatig een kritische blik op de actualiteit in onze gezondheidssector.

24/09/2018 Auteur: Marc van Impe Bron: MediQuality
